

Rapportage
Energiezuinige Woningen

Start peiling : 21 mei 2013
Einde peiling : 3 juni 2013

Aantal uitnodigingen tot deelname : circa 150

Aantal deelnemers peiling : 58
Respons : circa 30%

Amersfoort, juli 2013
www.bvhestia.nl
panel@bvhestia.nl

INHOUD

1	Onderzoek Energiezuinige Woningen.....	1
1.1	Inleiding.....	1
1.3	Samenvatting en conclusies.....	1
2	Resultaten.....	2
2.1	De voor- en nadelen van energiezuinige woningen in het algemeen.....	2
2.1.1	Voordelen van energiezuinige woningen.....	2
2.1.2	Nadelen van energiezuinige woningen.....	2
2.2	De wensen over energiebesparing in de eigen woning.....	3
2.2.1	Verbetering van de eigen woning.....	3
2.2.2	Zonnepanelen.....	3
2.2.3	Het aanpakken van de eigen woning.....	3
2.3	De kosten van energiebesparende maatregelen.....	4
2.3.1	Betalen van de maatregelen.....	4
2.3.2	Uitvoering van de maatregelen.....	4
2.4	Energiebewust gedrag.....	4
2.5	Voorlichting en meedenken.....	4
3	Samenvatting en conclusies.....	5

Bijlage: tabellen met resultaten

Deze rapportage bevat naast cijfermatige weergave en interpretaties daarvan, ook meningen en suggesties van panelleden. Deze zijn waar en waardevol, ze geven een goede indruk van wat er leeft onder de panelleden. Meninge n hoeven niet feitelijk of juridisch juist te zijn, en suggesties worden niet getoetst aan haalbaarheid. Daarin onderscheid zich een onderzoeksrapportage van officiële adviezen zoals Hestia die ook uitbrengt. De resultaten van dit onderzoek kunnen wel onderdeel uitmaken van een officieel advies van Hestia aan Portaal, gemeente of andere partijen.

1 Onderzoek Energiezuinige Woningen

Hestia heeft onder de leden van het Digitaal Advies Panel een onderzoek gehouden naar de mening van huurders over nut en noodzaak van het energiezuinig maken van huurwoningen.

1.1 Inleiding

Onbetaalbare huren en stijgende energielasten: het probleem wordt steeds nijpender. Een van de kansen om dit aan te pakken ligt bij energiebesparing: door het energiezuinig maken van de woning kunnen de energielasten flink omlaag worden gebracht. Ook levert het meer comfort én een gezonde woning op. Bewonersvereniging Hestia wil Portaal aansporen om snel tot het energiezuinig maken van de woningen over te gaan. Daarom wil Hestia weten wat huurders van Portaal in Amersfoort vinden van energiebesparing. Welke maatregelen zijn nodig? Is men bereid een financiële bijdrage te leveren hiervoor? Welke huurwoningen zouden als eerste aangepakt moeten worden?

1.2 Vragenlijst

Het deelnemers kreeg vragen voorgelegd in vier categorieën.

1. De voor- en nadelen van energiezuinige woningen in het algemeen
2. De wensen over energiebesparing in de eigen woning
3. De kosten van energiebesparende maatregelen
4. Energiebewust gedrag

De vragenlijst is voorgelegd aan de deelnemers van het Digitaal Advies Panel, aan de bestuursleden van bewonerscommissies en aan de leden waarvan Hestia een e-mailadres heeft. 58 mensen hebben de vragenlijst ingevuld.

1.3 Samenvatting en conclusies

De kennis van huurders over de energielabel van de eigen woning is zeer beperkt. Desondanks zijn de respondenten actief met het energieverbruik van de eigen woning bezig. Veel respondenten hebben ideeën voor verbeteringen in de eigen woning en voor verbetering van energieprestaties op andere manieren dan investeren in 'maatregelen'. Ze zijn bewust van het effect van gedrag op de energierekening en handelen daarnaar.

Deze DAP-peiling leidt niet tot extremen in de antwoord categorieën. De gevarieerde beantwoording per vraag geeft aan dat de meningen en behoeften per huishouden verschillen. Zo wil de een vooral lage woonlasten, de ander is bereid meer te betalen omdat dan het comfort ook toeneemt.

Dat 29% van de respondenten vindt dat er een mogelijkheid moet zijn om maatregelen per woning te treffen past bij dit beeld. Zo ook dat er niet één financieringsconstructie uitgesproken de voorkeur geniet. Ook blijkt dat ruim 35% behoefte heeft aan een op maat gemaakt advies over energiebesparing. Bij het streven naar energiebesparing en afspraken over de financiering daarvan lijkt vooral maatwerk het devies.

Hestia zal met de resultaten van deze peiling een bewustwordingscampagne onder huurders starten, te beginnen met een workshop voor huurders in het najaar van 2013. Ook zal Hestia Portaal aansporen tot maatwerk rondom maatregelen en financiering van energiebesparing.

2 Resultaten

Representativiteit van de resultaten

- Relatief veel van de respondenten woont in een energiezuinige woning (label A t/m C). Respondenten in woningen met F en G label zijn potentieel ondervertegenwoordigd –zie bijlage.
- 89% van de respondenten weet niet wat de energielabel is van de eigen woning.
- Degenen die het wel weten hebben allemaal een woning met A, B of C label. *Hiervoor zijn verschillende verklaringen mogelijk.*

2.1 De voor- en nadelen van energiezuinige woningen in het algemeen

2.1.1 Voordelen van energiezuinige woningen

- 96% van de respondenten ziet voordelen aan energiezuinige(re) woningen.
- Comfort, woonlasten en milieubewustwonen worden ongeveer even vaak genoemd als voordeel.
- 33% van de respondenten ziet een verlaging van de energielasten niet als voordeel van energiezuiniger woningen. 44% ziet dit wel als voordeel.
- Respondenten hebben zelf ideeën over hoe de eigen woning energiezuiniger gemaakt kan worden.
- Gevraagd naar andere voordelen van energiezuinig wonen wordt vooral gedacht aan reductie van geluidsoverlast door het aanbrengen van isolatie en aan toegenomen comfort.
- In het verlengde van meer milieubewust wonen hebben respondenten groene ideeën:
 - Groene daken, moestuin op het dak
 - Regenwateropvang voor bewatering van tuinen

2.1.2 Nadelen van energiezuinige woningen

28% ziet ook nadelen aan energiezuinige woningen. *Een aantal respondenten zal uit eigen ervaring deze vraag hebben beantwoord.*

- Respondenten geven de volgende (verwachte of al ervaren) nadelen aan:
 - Nadelen van mechanische ventilatie zoals geluid en het wegzuigen van warmte
 - Twijfels over voldoende ventilatie/luchtkwaliteit bij isolatie
 - Angst voor tocht en straatgeluid door raamroosters
 - Angst om afgesloten te zijn van staatgeluiden
 - Leidt tot meer gebruik van gas, water en elektriciteit
 - Leidt tot hogere huren door meer WWS punten
 - Gaat de energieprijns niet omhoog als de vraag daalt?

2.2 De wensen over energiebesparing in de eigen woning

2.2.1 Verbetering van de eigen woning

18% van de respondenten zegt dat er niets aan de woning verbeterd hoeft te worden.
Dit betekent dat ook bewoners in woningen met A, B of C label ruimte voor verbetering zien.

31% wil verbetering via muur-, dak- en/of gevelisolatie

22% wil verbetering via een nieuw verwarmingssysteem

17% wil verbetering via (plaatsing of vervanging van) dubbel glas

2.2.2 Zonnepanelen

44% van de respondenten heeft belangstelling voor zonnepanelen

30% weet het niet of heeft er geen mening over

26% heeft geen belangstelling

Respondenten die positief reageren geven aan dat:

- zonnepanelen een manier zijn om zelf de regie te voeren over groene/grijze stroom afname
- je met eigen panelen zekerheid hebt over het 'hebben' van groene stroom

Respondenten die twijfelen geven aan dat:

- ze er te weinig van weten, ook over de opbrengsten
- in gemengde complexen met huurders en kopers de meningen niet makkelijk te verenigen zijn
- niet alle huurders een 'eigen' dak hebben voor plaatsing van panelen

Respondenten geven ook aan dat er andere manieren zijn om energiezuinig te zijn, die potentieel meer opleveren dan zonnepanelen zoals:

- bij de bouw rekening houden met de stand van de zon (voor licht en warmte)
- de huurders/ gebruikers betrekken bij de keuze van materialen en maatregelen
- minder energie gebruiken door ander gedrag

2.2.3 Het aanpakken van de eigen woning

49% van de respondenten geeft aan dat de noodzaak of behoefte aan het doorvoeren van energiebesparende maatregelen in de eigen woning groot of heel groot is.

36% ervaart weinig of geen noodzaak.

Gevraagde naar *andere zaken* die aangepakt moeten worden, ligt het accent bij het vervangen van verouderde keukens en sanitair.

2.3 De kosten van energiebesparende maatregelen

2.3.1 Betalen van de maatregelen

Energiebesparende maatregelen moeten betaald worden, door Portaal en/ of door de huurder. Hestia heeft gevraagd of de huurder bereid is te betalen voor deze maatregelen. Betalen kan ofwel via eenmalig (mee)betalen of via een huurverhoging.

- 84% van de respondenten is bereid op enigerlei wijze mee te betalen aan maatregelen.
- 42% vindt dat de besparing die het oplevert evenveel hoger moet zijn dan de huurverhoging. *Zij willen dus een daling van woonlasten.*
- 7% ziet energiebesparing niet als enige voordeel van de maatregelen en accepteert daarom een toename van de woonlasten .

2.3.2 Uitvoering van de maatregelen

Bij welke complexen zou Portaal moeten starten met het treffen van energiebesparende maatregelen?

	aantal	%
Bij complexen die het het hardst nodig hebben (label F en G)	26	30
Bij complexen met bewoners die initiatief nemen en graag mee willen werken	20	23
Bij complexen waarbij ook (achterstallig onderhoud nodig is	15	17
Er moet ook een mogelijkheid zijn om de maatregelen per woning te treffen	25	29

2.4 Energiebewust gedrag

Energiebesparing is niet alleen te bereiken door het uitvoeren van grote ingrepen. Kleine technische aanpassingen en veranderingen van het gedrag zijn op korte termijn uitvoerbaar en hebben direct effect op het energieverbruik.

- 94% van de respondenten geeft aan zelf energie te besparen.
- Dit doen ze door een combinatie van (technische) maatregelen en verandering van gedrag.

ledlampen gebruiken

apparaten uitzetten

lampen uit

korter douchen

bewust stoken

2.5 Voorlichting en meedenken

Ruim 35% van de respondenten geeft aan zowel behoefte te hebben aan een persoonlijk advies over energiebesparing als mee te willen denken over energiebesparing. *Hestia zal huurders daarom blijven betrekken bij dit onderwerp.*

3 Samenvatting en conclusies

De kennis van huurders over de energielabel van de eigen woning is zeer beperkt. Desondanks zijn de respondenten actief met het energieverbruik van de eigen woning bezig.

Veel respondenten hebben ideeën voor verbeteringen in de eigen woning en voor verbetering van energieprestaties op andere manieren dan investeren in 'maatregelen'. Ze zijn bewust van het effect van gedrag op de energierekening en handelen daarnaar.

Deze DAP-peiling leidt niet tot extremen in de antwoord categorieën. De gevarieerde beantwoording per vraag geeft aan dat de meningen en behoeften per huishouden verschillen. Zo wil de een vooral lage woonlasten, de ander is bereid meer te betalen omdat dan het comfort ook toeneemt.

Dat 29% van de respondenten vindt dat er een mogelijkheid moet zijn om maatregelen per woning te treffen past bij dit beeld. Zo ook dat er niet één financieringsconstructie uitgesproken de voorkeur geniet. Ook blijkt dat ruim 35% behoefte heeft aan een op maat gemaakt advies over energiebesparing.

Bij het streven naar energiebesparing en afspraken over de financiering daarvan lijkt vooral maatwerk het devies.

Hestia zal met de resultaten van deze peiling een bewustwordingscampagne onder huurders starten, te beginnen met een workshop voor huurders in het najaar van 2013. Ook zal Hestia Portaal aansporen tot maatwerk rondom maatregelen en financiering van energiebesparing.

Bijlage: tabellen met resultaten Reacties DAP Energiezuinige woningen

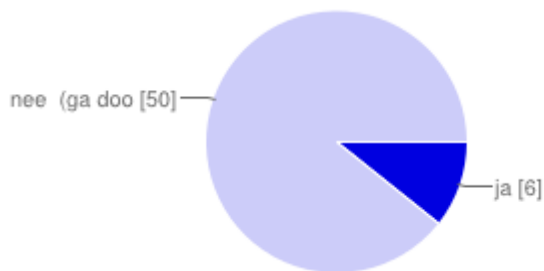
In welke straat / complex woont u?

51 van de 58 respondenten heeft een straatnaam aangegeven.

39 (80%) van deze 51 respondenten heeft een energiezuinige woning (label A, B of C). 68% van de woningvoorraad van Portaal in Amersfoort heeft label A, B of C. Deze groep is dus potentieel oververtegenwoordigd in de resultaten.

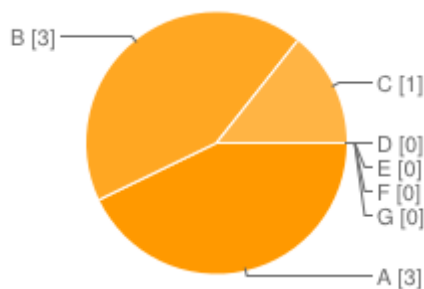
7 respondenten hebben geen straatnaam opgegeven. Als deze in een woning met label D, E, F of G woont, dan is de verhouding tussen energiezuinige en niet energiezuinige woningen in de enquête gelijk aan de woningvoorraad. Dan is er geen sprake van oververtegenwoordiging.

Weet u welk energielabel uw woning heeft?

ja	6	11%
nee (ga door naar de volgende pagina)	50	89%

Zo ja, welke?

A	3	43%
B	3	43%
C	1	14%
D	0	0%
E	0	0%
F	0	0%
G	0	0%

Voordelen van energiezuinige woningen

Ziet u voordelen aan een woning die energiezuinig is gemaakt?

Wat vindt u de voordelen van een energiezuinige woning?

1 is hoogste score, 4 is laagste

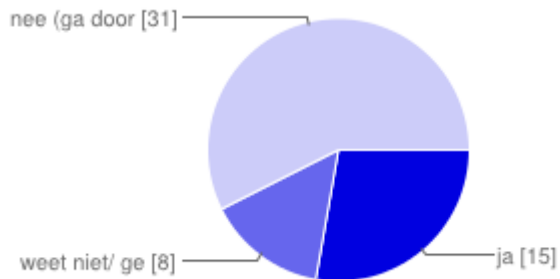
Punten per antwoordcategorie	1		2		3		4		Scores*
	4 punten		3 punten		2 punten		1 punt		
Meer comfort en kwaliteit in de woning (bijv. geen tocht en vocht, sneller verwarmen)	24	44%	6	11%	10	19%	14	26%	$(4 \times 24) + (3 \times 6) + (2 \times 10) + (1 \times 14) = 148$
Milieubewust wonen (minder energieverbruik, gebruik alternatieve vormen energie)	22	40%	11	20%	10	18%	12	22%	153
Woonlasten (energielasten) gaan omlaag	24	44%	4	7%	9	16%	18	33%	144

Ziet u andere voordelen aan een energiezuinige woning?

Respondenten geven aan voordelen te verwachten van het isoleren, met name een reductie van geluidsoverlast. Toegenomen comfort wordt ook genoemd.

Nadelen van energiezuinige woningen

Ziet u nadelen aan een energiezuinige woning?

ja	15	28%
weet niet/ geen mening	8	15%
nee (ga door naar de volgende pagina)	31	57%

Zo ja, welke nadelen ziet u?

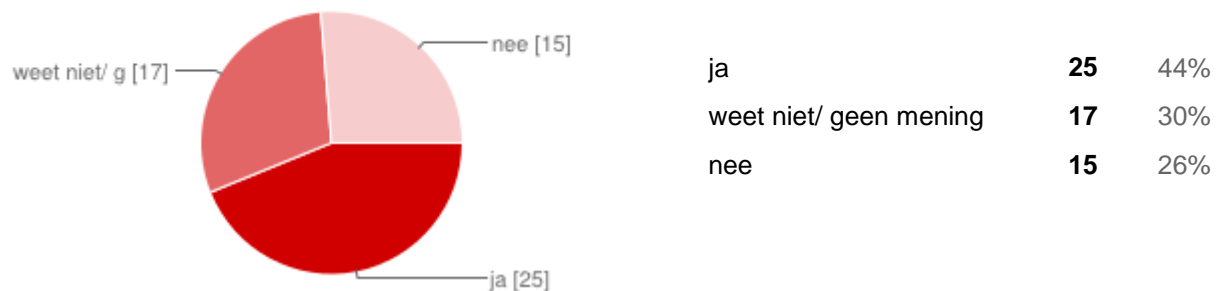
- Respondenten geven de volgende nadelen aan:
 - Nadelen van mechanische ventilatie
 - Twijfels over voldoende ventilatie/luchtkwaliteit
 - Angst voor tocht en geluid door roosters
 - Leidt tot meer gebruik van gas, water en elektriciteit
 - Leidt tot hogere huren door meer WWS punten
 - Gaat de energieprijzen niet omhoog als de vraag daalt?

Uw woning

Wat zou er aan uw woning moeten worden verbeterd qua energiebesparing / duurzaamheid?

Niets	13	18%
Muur-, dak- en/of vloerisolatie	22	31%
Een nieuw (modern) verwarmingssysteem	16	22%
Dubbel glas in hele woning (of vervangen oud dubbel glas voor modern dubbel glas)	12	17%
Overig	9	13%

Heeft u belangstelling voor zonnepanelen?

Toelichting

- Respondenten geven aan dat :
 - zonnepanelen een manier zijn om zelf de regie te voeren over groene/grijze stroom afname
 - in gemengde complexen met huurders en kopers de meningen niet makkelijk te verenigen zijn.
 - niet alle huurders een 'eigen' dak hebben voor plaatsing van panelen
 - er andere manieren zijn om energiezuinig te zijn, bijvoorbeeld:
 - bij de bouw rekening houden met de stand van de zon
 - de huurders/ gebruikers betrekken bij de keuze van materialen en maatregelen
 - minder energie gebruiken door ander gedrag

Hoe groot is voor u de noodzaak of behoefte dat Portaal bij uw woning energiebesparende maatregelen doorvoert?

Zijn er andere zaken aan de woning die wat u betreft aangepakt moeten worden?

nee, er is niets	6	6%
schilderwerk buiten	10	10%
aanpakken van tocht	13	13%
aanpakken van vocht	9	9%
geluidsoverlast binnen het complex (buren)	8	8%
geluidsoverlast van buiten (omgeving)	7	7%
verouderde keuken	19	19%
verouderde badkamer/ toilet	19	19%
Overig	11	11%

De kosten van energiebesparende maatregelen

Bent u bereid te betalen voor energiebesparende maatregelen aan uw woning, bijvoorbeeld via een huurverhoging?

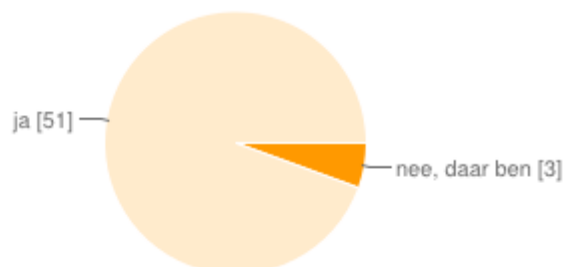
nee, daartoe ben ik niet bereid	9	16%
ja, maar alleen als Portaal ook een bijdrage levert	6	11%
alleen als de besparing die het mij oplevert, evenveel is als de huurverhoging	11	19%
alleen als de besparing die het mij oplevert, meer is dan de huurverhoging	13	23%
de huurverhoging mag meer zijn dan de besparing die het mij oplevert, want ik ga er qua wooncomfort op vooruit	4	7%
via een eenmalig bijdrage en niet via een huurverhoging	11	19%
Overig	3	5%

Bij welke complexen zou Portaal moeten starten met het treffen van energiebesparende maatregelen?

bij complexen die het het hardst nodig hebben (label F en G)	26	30%
bij complexen met bewoners die initiatief nemen en graag mee willen werken	20	23%
bij complexen waarbij ook (achterstallig) onderhoud nodig is	15	17%
er moet ook een mogelijkheid zijn om de maatregelen per woning te treffen	25	29%

Energiebewust gedrag

Probeert u zelf ook energie(gas, water en electriciteit) te besparen.

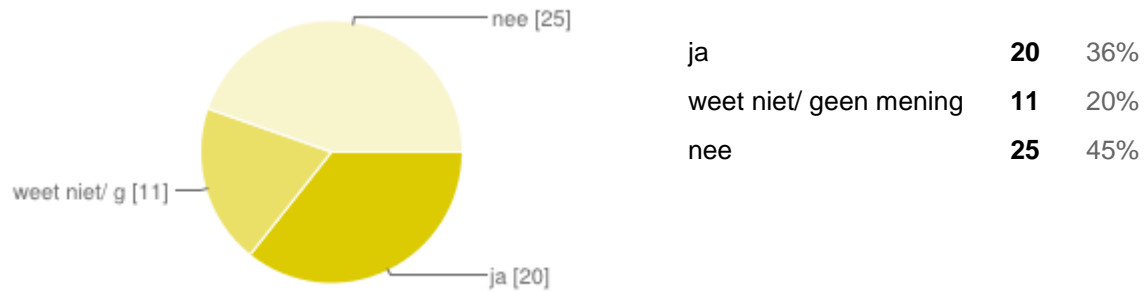
nee, daar ben ik niet mee bezig	3	6%
ja	51	94%

Zo ja, hoe dan?

door het aanbrengen van tijd klokken op bijvoorbeeld thermostaat en lampen	13	3%
niet onnodig licht laten branden	51	12%
opladers na gebruik uit het stopcontact halen	42	10%
apparaten niet op stand by laten staan	36	8%
spaar- en ledlampen gebruiken	46	10%
tochtrollen plaatsen onder ramen en deuren	9	2%
radiatorfolie plaatsen	8	2%
bespaarprogrammas van de wasmachine gebruiken	26	6%
korter douchen	35	8%
waterbesparende douchekop gebruiken	26	6%
letten op de energielabel bij aanschaf van apparatuur	32	7%
gordijnen sluiten in het stookseizoen	35	8%
thermostaat laag bij ventileren, regelmatig ventileren	38	9%
ruim voor het slapen gaan de kachel alvast lager zetten	38	9%
Overig	6	1%

Tot slot

Heeft u behoefte aan een persoonlijk (op maat gemaakt) advies over energiebesparing?

Hebt u belangstelling om verder mee te denken over dit onderwerp en aanwezig te zijn bij bijeenkomsten over energiebesparing van Hestia in samenwerking met Portaal?

